

— ...

LEADER-CLLD kaitsmine 2028.–2034. aasta mitmeaastases finantsraamistikus

Kas 90% maapiirkondade elanikest enam ei loe?

Euroopa Komisjoni mitmeaastase finantsraamistiku (2028–2034) õigusaktide pakett näeb ette uue *Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondi* („fond“), koondades ÜPP, ühtekuuluvuspoliitika, ESF+, EMKVF-i ja muud vahendid ühtseteks riiklikeks ja piirkondlikeks partnerluskavadeks.

Kuigi lihtsustamine ja paindlikkus on teretulnud, võivad mitmed fondimääruse eelnõu, ÜPP määruse ja ERF-i/Ühtekuuluvusfondi määruse elemendid kahjustada LEADER-i ja kogukonna juhitud kohaliku arengu (LEADER-CLLD) tõhusust. Järgmistes ettepanekutes oleme esile toonud vajalikud muudatused.

1. Kindlustada LEADER-CLLD jaoks eraldatud ressursid

- **Probleem:** Erinevalt perioodist 2021–2027 (artikkel 92, määrus 2021/2115: 5% EAFRD-st LEADER-ile) ei sisalda kavandatud määrused vahendeid sihtotstarbeliseks eraldiseks. Uue fondi raames konsolideeritud rahastamine suurendab LEADER-CLLD alarahastamise ohtu.
- **Mõju:** Ilma garanteeritud eraldisteta võivad liikmesriigid riiklikes reformikavades LEADER - CLLD-d vähem prioriseerida, mis toob kaasa killustatud ja ebavõrdse territoriaalse katvuse.
- **Muudatusettepanek:** Taasesitada fondi määruses LEADER - i ja kogukonna juhitud kohaliku arengu minimaalne eraldis. Kehtestada komisjoni ettepaneku kohaselt maaelu eesmärk, mis võrdub 30%-ga riigipõhistest investeringutest, kusjuures 30% sellest maaelu eesmärgist oleks eraldatud kogukonna juhitud arengualgatustele, nagu LEADER, arukad külad või muud kohaliku koostöö vormid.

2. Luua maapiirkondade eesmärgi raamistik

- **Probleem:** komisjon tegi ettepaneku lisada riigiplaanidesse maaelu eesmärk. Kuigi me tervitame seda algatust, tuleb see väärkasutamise vältimiseks selgelt sõnastada.
- **Järeldus:** ilma selge raamistikuta võidakse suuri valdkondlikke sekkumisi, nagu transpordi-, energia- või tööhõiveprogrammid, osaliselt maapiirkondadeks liigitada, ilma et oleks võimalik näidata tegelikku mõju maapiirkondade arengule. Ja kui kõike saab osaliselt maapiirkondadeks liigitada, pole strateegiliselt miski maapiirkond.
- **Raamimise taotlus:** soovitame, et NRPP juhised peaksid:
 - Kohaldama rangeid tingimusi osaliselt maaelu kulutusteks eraldatud valdkondlike meetmete suhtes

— ...

- Nõudma liikmesriikidelt selget vahet investeeringute vahel, mis tehakse üksnes maapiirkondadesse, ja sekkumiste vahel, mis on spetsiaalselt loodud maapiirkondade probleemide lahendamiseks.
- Tagama proportsionaalsete maapiirkondade eraldiste läbipaistev põhjendamine
- Integreeritud territoriaalsete investeeringute (ITI) raames tehtud investeeringuid ei tohiks märgistada maaelu eesmärgi saavutamist toetavatena.

[Lisateavet leiate meie 10.02.2026 pressiteatest.](#)

3. Nõuda LEADER-CLLD minimaalset strateegilist panust

- **Probleem:** LEADER-CLLD on ÜPP raames kohustuslik ja me palume, et see muudetaks kohustuslikuks kõigi fondide (või peatükkide) puhul, kuid see ei tohiks muutuda linnukeste täitmiseks. LEADER-CLLD ei tohiks mitte ainult olla lisatud, vaid seda tuleks hinnata ka selle arenguloogika, mitte ainult eelarveosa suuruse põhjal.
- **Meie palve:**
 - Riigiplaanides tuleks selgitada LEADER-CLLD rolli maapiirkondade probleemide lahendamisel ja seda, kuidas see täiendab valdkondlikke maapiirkondade meetmeid, säilitades samal ajal kohaliku juhtpositsiooni.
 - LEADER-CLLD programmi, mis on tehtud ainult sümboolsel või tehnilisel tasandil, tuleks strateegilisest seisukohast pidada ebapiisavaks, isegi kui see on formaalselt nõuetele vastav.

4. Täpsustada kogukonna juhitud kohaliku arengu ja LEADER-i vahelist seost

- **Probleem:** Fondimääruse artiklid 74, 76 ja 77 käsitlevad LEADERit ebajärjekindlalt kas ÜPP raames kogukonna juhitud kohaliku arengu vormina või eraldi vahendina.
- **Mõju:** Erineva riikliku rakendamise ja killustatuse oht.
- **Muudatustaotlus:** Selgitada fondimääruse artiklis 74(1), et „*LEADER on ÜPP-spetsiifiline kogukonna juhitud kohaliku arengu vorm*“, et tagada eeskirjade järjepidevus, ning kasutada kõigis dokumentides vormi LEADER – kogukonna juhitud kohalik areng (LEADER-CLLD) ja eemaldada artikli 22 lõike 2 punkti h alapunkti i sõnad „ning artiklis 77 [LEADER] osutatud LEADER“.

5. Tagada kogukonna juhitud kohalik areng ühtekuuluvus-, sotsiaal- ja merenduspoliitikas

- **Probleem:** Kavandatav ERFi ja Ühtekuuluvusfondi määrus (põhjendus 9, artikkel 5) rõhutab integreeritud *linnaarengut*, jättes maapiirkonnad linnade ja maapiirkondade vaheliste seoste piirest välja. Samuti ei näe ESFi määrus ette kogukonna juhitud lähenemisviise tööhõive, oskuste või sotsiaalse kaasatuse poliitikas ning merendus- ja kalandusmäärus ei maini rannikukogukondadele suunatud territoriaalseid osalusvahendeid.

— ...

- **Mõju:** Kõigil kolmel juhul jäetakse LEADER-CLLD rakendamine liikmesriigi otsustada, mis tekitab killustunud ja ebavõrdse territoriaalse katvuse riski. Maapiirkonnad, rannikualad ja äärealad võidakse kogukonna juhitud lähenemisviisidest välja jätta, samas kui rahastamine koondub linna- ja äärelinnapiirkondadesse.
- **Muudatusettepanek:** muuta ERFi/Ühtekuuluvusfondi määruse artiklit 5 ning ESFi ja merendus-/kalandusmääruste vastavaid sätteid, et lisada liikmesriikidele siduv kohustus kohaldada LEADER-kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiat maapiirkondades, rannikualadel ja ebasoodsas olukorras olevates piirkondades, lähtudes ÜPP määruse artiklist 18.

6. Taastada kohalike tegevusrühmade pädevused

- **Probleem:** Fondimääruse artikli 76 lõige 3 eemaldab kohalike tegevusrühmade peamised ülesanded, mis on praegu loetletud määruse 2021/1060 artikli 33 lõikes 3 (projektikonkursside ettevalmistamine, toetustasemete kindlaksmääramine).
- **Mõju:** Kohalikud tegevusrühmad taandusid tehnilisteks vahendajateks, kaotades oma strateegilise juhtrolli.
- **Muudatusettepanek:** muuta fondimääruse artikli 76 lõiget 3, et taastada kohalike tegevusrühmade täielikud volitused, mis on identsed määruse 2021/1060 artikli 33 lõike 3 sätetega.

7. Rakendada lihtsustatud kulumeetodit järjepidevalt

- **Probleem:** Fondimääruse artikkel 77 kehtestab kohustuslikud lihtsustatud kuluvõimalused ja ühekordsed maksed, kuid ulatus on ebaselge (ainult LEADER või kogu kogukonna juhitud kohalik areng).
- **Mõju:** Mitmest fondist rahastatavad kohalikud tegevusrühmad võivad silmitsi seista kahe reeglistikuga, mis kahjustab lihtsustamist.
- **Muudatusettepanek:** Selgitada, et lihtsustatud kuluvõimalusi ja ühekordseid makseid kohaldatakse kõigi kogukonna juhitud kohaliku arengu vahendite, mitte ainult ÜPP rahastatava LEADERi suhtes.

